

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ
 ԽՐԱԿՐԱՏՈՒՆ
 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱՍՔՈՒՄ, ԼՄԿԻ ՊԱՆԲ ՕՍՏԱՆԻ
 Խմբագրութեան ուղղութեամբ նամակ կամ այլ գրութիւն
 եւ չի դարձուիր

Bureaux du Journal HAÏRÉNIK
 GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTT.

10 ՓԱՐՍՅ

ՉՈՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱՃԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պոստով նամակ	300	Քի	75	գրք. Մէքի
"	150	"	40	"
Դասարանի	300	"	100	"
"	150	"	50	"
"	75	"	24	"
Օտար երկիր	300	"	25	Քրտնք
Ռուսիա	300	"	40	բուսով

Թղթատարի ծախքը Խմբագրութեան վրայ
 յիշատակ փոխարէն փոխ Կ'ընդունուի. 415 գրք
 փոխարէն փոխը 100 գրքով տեղի:

خطه اسكي باق عثمانیه
 حیره نيك غزه قسى اداره سنه

10 ՓԱՐՍՅ

ԼԱՏԻՆԱՄՈՒԹԻՒՆ

Կարճի մեր թղթակցող մեզ կը հարցուէ չարք մը տեղեկութիւններ որք անշուշտ խորին ցաւ պիտի պատճառեն հանրութեան:

«Ատալին փրկեցեալը վարժարանին «չէրք այլ եւս աշակերտ վարժարանը» պարտաւորեալ չափ լցուած է հայ «աշակերտներով»: — Իր անպատեհ պարագայէն մէջ այս լուրը պիտի խոցէ ամէն սրտեր:

Բնական է որ ամէն ընթերցող հարցնէ. «Ուրեմն Սանատարեան վարժարանը, ուրեմն թողալին վարժարանները ի՞նչ կ'ընեն»: — Երբ մեր տղարք օտար վարժարան կը յաճախեն, պատասխանատուն մեր վարժարաններն են: Չկարծենք թէ ըստին կրօնաւորներու վարժարանները օժտուած ըլլան զերազանց յատկութիւններով: «Հին յաճախող ուսանողներու ծնողք այլ կը խոստանային թէ, կը գրէ մեր թղթակցողը: «Կը, բայց կ'որդեցնենք մնացած «ընդունելն ու ստորագրելն անստանալիս են»: Ուրեմն մեր զընդունելը եւ մէկ խիստ սիրտ ստանալով ինչ մը ունին որ մեր ծընողքը քանակը նախատեսու համարին լատին կրօնաւորներու դարձուցնելը:

Սանատարեան վարժարանի մասին մեր համարումը յայտնի է հասարակութեան: Հակառակ արուած ամէն պաշտօնական եւ անպաշտօն հիշողներուն, ամենեւին չեն կրնար ստորեւ կարծիք մը գոյացնել: Կարճեցնելու տուտար մեծամասնութիւնը կատարելապէս համարուած է մեզ: Ի՞նչ կրնանք ընել երբ այդ վարժարանին վերին խնամատարութիւնը ստանձնողները կը յաճախեն իրենց ուղղութեան մէջ: Ասանց պատասխանը տուած են թէ՛ Կարճի եւ թէ՛ ուրիշ գաւառներու ծնողք: Սանատարեան վարժարանը որ երբեմն ԱՅՕԷՆ աւելի թողալու արաշակերտ ունի եղբ, այսօր հին թէ՛ ձրի եւ թէ՛ թուշակարու ուսանողներու թիւը եւ ու իսկ 30ի կը հասնի, կը գրեն մեզ: Շիտակը մենք իսկ ընդ մի վարժարանով կը բռնուք այս տեղեկութիւնը, ուստի կը սպասենք պատասխանի մը:

Բայց վերջապէս ինչ որ այլ ըլլայ այդ վարժարանը, Կարճեցնելը կրնան ընել թէ իրենց վրայ ո՛ր եւ է պատասխանատուութիւն չի ծանոթանար, բանի որ իրենք ո՛ր եւ է կերպով այդ վարժարանին ուղղութիւն միջամտելու կրտսեր չունեն: — Այդպէս պէս է. բայց իրենց վարժարանները: Կրնան ընել թէ ո՛ր կ'արգելէ զիրենք իրենց վարժարանները վերածելէ այնպիսի միջոցով մը որ օտար կրօնաւորներու խնամքին չի յանձնուիր մեր անմեղ, խնդր արդ պիտար, միտքը, հարցն:

Կարճեցնելու ներկայացնելու ամենապարզ օրինակ մը ունինք: Պատարկացնելը: Երբ տեսան թէ միջոցէս սարսուղ լատիններն ու միջոցէս սարսուղ լատինները պիտի ուղղուին իրենց մէջ կրկնական պատրաստութիւն, անմիջապէս զարգացնելու անհրաժեշտ է:

Չապէս իրենց զիրենք ամբողջովն, զարգացնելու քարեկարգել սկսան, երբ զինքնին շինեցին, ո՛ր եւ է աշխատանք շինեցին: Իսկ անդին այդպիսի ընդարձակ քարքի մը հայ ժողովուրդը անհազ անտարբեր կը դասակներուն ազատուն կը սպաննէ, զայն յանձնելով լատին կրօնաւորներու խնամքին:

Կարճի ինչպէս ուրիշ քաղաքներու լատին վարժարանները մեր ընտանոցներուն անտարկայ չեն եւ ընտանոցներուն վրէժը հարգածութիւնն ալ դրաւելու ո՛ր եւ է սրտածաւ չունին: Ուստի այդ վարժարաններու մասին անանց երկար խօսելու կըրնանք հաւատարմ կարճեցնելու թէ անտար, ինչպէս որ տեսած ենք Պատիւ, ուրիշ գաւառներ, Երասխ, չեն զերազանցել մեր վարժարանները, ինչքան ալ թերութիւններն ունենան: Երբ մը ընդ մի փրանսուան ամուր: Տղայ մը ընդ մի փրանսուան Երասխ: Երբ մը ընդ մի փրանսուան Երասխ: Երբ մը ընդ մի փրանսուան Երասխ:

Բարցարան մեծ վտանգ մը կը սպառնայ կարճեցնելու, եւ բարոյականին ընկեր է նիւթականն ալ: Միակ միջոցը որ ունին անմիջապէս իրենց զարգացնելու քարեկարգելն է: Ո՞ր իրենց արգելք կ'ըլլայ թողալին վարժարանները զիրենք այնպիսի վերածելու մէջ որ գոհացումն այս ամենախիստ պահանջաւորներուն իսկ:

Կարճեցնելը իրենց ստանդարտը, երբեք ինքնուրու կ'ընեն կը վրային Սանատարեանի բարձր ուղղութեան մասին, մինչդեռ իրենց թողալին վարժարանները մատակարարելու անհարց են:

Սուրբ, ճիշդ հայեանք չունենք ձեռքերնին, բայց գիտենք թէ բաւական կանոններ հասցնել ունին զարգացնելու: Եւ միջոց լատին կրօնաւորներուն դարձող աշակերտները իրենց սովորները չ'ունեն թափար այդ օտարներուն արկերը: Ինչպէ՞ս կը դասան զայն մեր վարժարաններուն:

Ան այժմ այսօր, սպասելով ուրիշ նորանոր տեղեկութեանց ալ, մանաւորապէս ստանդարտը սրբազանին ուղղութիւնը եւ հարգածութիւնը կը հրաւիրենք այս ողբալի կայսրութեան վրայ: Մեր ազգը լատին կրօնաւորներու ձեռքերէն պէտք է ազատէ. խնդրը միայն կրկնական չէ, զարգացման խնդիրն է, այլ կրօնական ալ խնդիրն է:

Մեզի հետ ընդհանրութիւնն ալ անդէպն պիտի սպասէ աւելի միջոցութեան տեղեկութիւններու:

ՀԱՍՏԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
 Պ. Մ. ԳՕ1,01ԵԱՆ
 201ԱՐՃԱԼԻ ԲԺՃԿՈՒԹԻՒՆԸ
 ՍԱԼՕՆԻ ԳԻՐԻՔ
 Գին 5 գրուշ
 Վաճառման կեդրոնատեղին է Բիւզանդեան գրատուն, Ղազարիա, Սեդրա իսան, թիւ 5, եւ Կ'Պահէ՛-Գարու, Սուճի Պոզու արդի խանութք:

ՔԻՉ ՄԸ ԺՊԻՏ

Մ'հ, սա՛ մեր բարի գոտաւայնները: Անոնցմէ մէկուն հետ միտնոյն ժամանակ Հայրենիքի խորհրդատուները կը մտնեն անցեալները:

Համարելի զէնքով, վրան-դուրը մարտը, երկաթաճակով մէկն է գաւառացին:

Տարիքը. այն տղարներն մին արդեւ տարիք չունին երբ որ սրբուն քան եւ հինգ արտու է, բաւականաց ալ կրնան սեռել յիտունաց ալ. երբեմն ալ քան տարի կուտան իրեն, եւ երբեք չեն յաջողիր չխտակ գտնելու:

Ինչ եւ իցէ, երբեք ալ խորհրդներն մէկուն զրատեանն ընդնենք:

— Բան մը ունի՞ս, կը հարցնէ ինձի, եւ — Բան մը կ'ուզէ՞ք. — ըստինքս:

— Կը հարցնէ՞ս, կը պատասխանեմ եւս. — Այո՛, ծանուցում մը, կ'աւելցնէ ըստինքս:

— Հրամայեցէ՞ք:

— Հայրենիքի մէջ ծանուցում մը տալ կ'ուզեմ պաշտօն մը գտնելու համար:

— Շատ լաւ: Երբք անգամը քան ան գրուշ է:

Գրառնել լեցուն քանի մը կը հանէ: Երբ մարդ ատանի լեցուն քանի մը ունի, կը գործնամ թէ ինչպէս կը համարձակ պաշտօն փնտռել: Խիստ լիք թղթի կ'ունեն մը — Գրառնել:

— Ինչպէս պիտի գրուի:

— Եւ ըստ գու. ք. զրեցէք, կ'ազն չեմ:

— Լաւ:

— Արեւմտաւոր մը, որու պատուաւորութիւնը երաշխաւորեալ է, հաւաքիչ պաշտօն կը փնտռէ վաճառատան մը մէջ. ամենապարզ կ'ընեն տեղեկ է եւ գիտէ հալիւ, հայերէն, սոսիկերէն, քիչ մը գաղղիերէն, կը ծանօնաց անուարական հրապարակը...

— Ուրիշ, կը հարցնէ խորհրդը:

— Աւելցնեցէք որ «տունիքի» ալ գիտէ:

— Խիստ պարզին հետ քոս-քոս մըն է փրցուցիք:

Պարզապէս հիանալի է այդ արմունկը:

Այո՛, խնդրեցէք: Բոցը սակայն այդ մարդը մեծ մարդ է:

Եթէ փոխանակ Չմիկանդ ծնած ըլլաւ Նիւ-Եորք ծնած ըլլար, մինչեւ անգամ երեսփոխան կրնայ ընտրուիլ:

Որովհետեւ իր արմունկը զիստ մըն է հաւաքիչ պաշտօնին համար:

Եթէ այդ ծանուցումը ամբողջեան թերթի մը խորհրդին տուած ըլլար, տարածուածն անուարական կ'ընէր: Armonica Bill անունով առաջարկ մը պիտի ներկայացնէին Մերախոյտին, որ միաձայնութեամբ պիտի ընտրուէր:

Այդ օրէնքը պիտի արմատաւորէր որ ամէն հաւաքիչ արմունկը չալը գիտնայ, եւ այդ երաժշտական գործիքին միջոցաւ իր հաւաքեցողակին վաճառումը խրեցէ պարտապանին:

Տիկեղեկան վաճառատնութեան զգաւոր մը մը պիտի տայ այս նոր գիտն: Կարծախոզի պարտականները գոցել ամբողջովն աւելի ազգային ընտրութեամբ եղանակէ մը քան թէ բրթ-թիւթովն մը սարսուղները:

Ամէն հաւաքիչներ պարտաւոր պիտի ըլլային երբեք եղանակ միայն գիտնալ եւ գարնել:

Գրատնետակն ներս մտնելով հաւաքեցողի ներկայացուցած տանձ՝ La priere de Moïse:

Երբ վաճառատնը ստակը համբուր վրայ է, Ախտայն «Marche triomphale»:

Իսկ երբ այս օր գնա՛, շարժու գլուխ եկու կ'ընէ, Jone's Marche funèbre:

Ուրիշ տեղ չեմ գիտեր, բայց մեր շղթային հաւաքիչները եթէ միտնալ այս

վերջին կտորը գիտնան, բաւական է, զարմեալ պաշտօն կը գտնեն:

Քիչ մըն ալ Պոլսեցիներէն:

Հարուստ, շատ հարուստ վաճառատնի մը սեռեալը ինչք մարդ մը կը ներկայանայ կարանդակն օրը եւ իրացնէ թշուա մարդու մը ծայտով զիտութիւն կը հայցէ մեր արժուաւորքէն:

Մէջ կը բերէ անթիւ զատկները, հիւանդ կ'ընէ, իր գործելու անխաղաղութիւնը:

— Այո՛, վա՛, կ'ընէ վաճառականը: Խրախոսուած այդ համարանքի արտոյտարուէն, աւելի առաջ կ'երթայ արտոյտարուէն եւ անանի լանդեր կ'ընէ Եփեսոսին որ ա՛լ չի զիտանար եւ արտոյտարուէն աչքով հեծկտարով:

— Բաւական է, բաւական է. առ ինչ ինչ խնդիրներն է, սխալար. հայ գրաւոր մարդ, կը միտնայ եւ գրատնետնին վրայի գանդակը կը հիշեցնէ:

Քիչ մը եւս եւ խնդրաբովն թեւեր պիտի աւնէր. այդքան զիտութեան երբեք չէր ստանար:

Պաշտօնացի մը կը մտնէ ներս:

— Գիտե՞ք, կ'ընէ վաճառականը, սա կ'աւելցնէ հիշիքին թեւէն ընտնեցէք զայս բըք, սիրտս կտոր կտոր կ'ընէ կ'որ:

Յ. Ա. ՓԻՒՍԻ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՒՆԻԿ

Վրացի մերկան. — Պոլսի գիտողները ինչ մեծ սկզբունքներու կ'աւելցնեն. — Ունենալը նրապիւր. — Հարուստ փառային իզմա մէկուսիս ժամանակ մէջ. — Գործերը մարդու գիտնին միայն մը:

Պոլսեցիք կամ թոխիքը գիտէք, տեսած ըլլալու էք երբեմն Պոլսի մէջ: Երբեք կամ երբեք անիւներով մեքենայ մըն է որուն վրայ հեծած մարդ ոտքերով կը գործէն եւ կը յաւաքնայ աւարտան վերջին մէջ պիտի ըլլի զործածութիւնն այնչափ ընդհանրացած է որ, մեծ քաղաքներու մէջ մասնատրակէս, անգափոխութիւնք այնքան ձիով ու կտորով կը կատարուին հիւանդ օրքան մը սիրուն ու վայելցն մեքենաներով: Բարձրուն մէջ, պիտի ըլլէր, մէկէն, այնքան ընդարձակ տեղ գրաւեց որ շատեր չ'արտաւանգս «պիտի ըլլի զարտալիք» անուանելով այս օրտասական դարուն վերջին տարիները:

Եւ սակայն, բազմն ու փառք ինչքան անկապուն են: Երբ կը կարծուէր թէ պիտի ըլլէր արդ տեղափոխութեան վերջին բանն է, ահա այդ գերազանց թերթի իրմ կը խնդր մեքենայ մը զոր հնարած է փրանսուցի մը, Պ. Վալէ, եւ զոր անուանած է վաղելու մեքենայ, machine à courir:

Նոր գիտն, ինչպէս ամէն մեծ գիտն, պարզ սկզբունքի մը վրայ հիմնուած է: Երբ որ գիտնալ, պիտի ըսէք թէ ինչքան զիտնին բան: Այո, բայց խորիւր գտնելուն վրայ է: Կը յիշէ՞ք Գոտնոսին հաւիթը:

Արդ, Պ. Վալէն մտածեր է որ պիտի ըլլէր վրայ տարերն են միայն որ կը գործեն: Հեծնողը երկու ոտքերով կը գործնէ մեքենան. բայց թեւերը անշարժ կը մնան, գործիւն մը չեն արտոյտար: Պ. Վալէն մտածեր է թեւերուն զործութիւնն ալ յօլուտ ի կիր արկանել, կրկնապատկելու համար մեքենային արագութիւնը: Եւ ստոր համար ամենէն պարզ սկզբունքն մեկն է: Գիտնել է թէ մարդս ինչ շարժման կը հետեւի վաղելու համար: Երբ որ մարդ շտա կը գտնէ, թեւերը կը ծառայեն բընական յաւաքիչարարութեան. ալ ոտքեր երբ որ քայլափոխը կը վերջացնէ եւ հարկն վրայ կը կիտէ, ալ մեքենա առաջ կը շարժուի եւ ձախ ձեռքը զէպ կ'ետեւ կը ձօճի: Մեր անգամներուն այս բաւ

խումը կ'ապահովեն հաւանաբախտութիւնը եւ կը զիտացնէ վաղքը:

Ուստի Պ. Վալէն մտածեր է թէ պէտք է ամէն կերպով հետեւել բնութեան, եւ թէ՛ թեւերը եւ թէ՛ ոտքերը գործածել, ինչպէս բնական վրայ կը ճնչէ, սէտք է որ ալ թեւը ստաջ երթայ: Փոխադարձաբար, երբ որ ձախ ոտքը մեքենային թեւերն հետ վեր կ'իջցնէ ստանց աշխատելու, սէտք է որ ձախ թեւը ետ երթայ:

Այս սկզբունքն մեկնելով, Պ. Վալէն պիտի ըլլէր մը շինած է որուն վրայ տեղեկացած է երկու թռչողներ, գորս ալ ու ձախ ձեռքերը կը գործածեն ինչպէս բնական վրայ մէջ: Շինութեան մասնաբաժնետէն մեջ մտնելը երկար պիտի ըլլար. կը բաւէ գիտնալ թէ ոտքերը շարժման մէջ կը զինն թեւերը, մինչդեռ ձեռքերը կը շարժեն ծոծանցող ընտանիքը որոնք մեքենային ստաջը զըրուած են:

Արդիւնքը հրաշալի եղած է: Շինուած ստաջին մեքենան Վալէնի թոխիքի մէջ է, ծանր մեքենայ մը որ 36 քիւշ կը լիչէ: Այս մեքենան, հակառակ իր ծանրութեան, կը յաղթէ ամենէն թեւերէ թռչողներուն: Սարսուած գործիւնը պիտի ըլլէ մը վրայ սարսուած գործիւնէն աւելի չէ, եւ մեքենան մէկ ժամանակ մէջ շատ զիտութեան կ'աւելնէ 20ին 22 քիլոմետր: Այս ստաջին օրինակը, որ մեծապէս պիտի թեւեղանայ, թռչողը այնպիսի մեքենայ մը կ'ընէ եւ կ'ընէ որ կրնայ գերազանց արդի պիտի ըլլէր: Լաւ պիտի ըլլէ հեծնող մը ժամը 18 քիլոմետր կ'ընէ. Վալէնի թռչողը զոնն 20: Թողքը որ Պ. Վալէն 45 երկվայրկեանի մէջ 500 քիլոմետր վրայ զայցած է, որ ժամը 40 քիլոմետր բաւ է: Վարպետ մը անուանին 45 քիլոմետր կրնայ ընել Վալէնի թռչողը: Եւ սէտք է գիտնալ որ պիտի ըլլէր զով ամենէն արդա ծանրութիւնը որ եղած է Անգլիոյ մէջ, ժամը 41 քիլոմետրէն անդին անցած չէ:

Բայց ասանք բան մը չեն: Վալէնի գործիւնը պիտի ըլլէր մը շինուած է որ հրաշալիք մըն է եւ որ, Բարթիլ մէջ ի սես գրուելով, իրեն քոսած է աշագին բարձրութիւն: Ստիկա վաղելու ճշարտ գործիքն է, որովհետեւ մարդուն թուլ կուտայ արագութեան մասին մրցիլ ստորական ձեւերով կատարուելու հետ: Այդ պիտի ըլլէր կարելի է յիտուն քիլոմետր անել, եւ այս թիւք զիտու կրնայ բարձրաւ վարպետին:

Գիտնէք ինչ ըսել է ասիկա: Թէ հեծնողները վարպետ մը Վալէնի պիտի ըլլէր պիտի կրնայ յաւաքիչներէն Հայտար վաղային ինչպիսի երթայ:

Ուրիշերը հրաշալիքը, ինչպէս կը տեսնէք:

Ոտքերուն եւ ձեռքերուն բնագրական շարժումները չեն յայնչեցնել այն հեծնուածութիւնը որ չի շարժանցներ արագութիւնը: Եթէ յայնչեցնելու եւս այնտեղեւ հետեւ, ստորջառակական տեսակետով, օգուաները ինչքան մեծ են: Վալէնի մեքենայով, թէ՛ թեւերուն եւ թէ՛ օրտոններուն միանուածներն ալ կը մարդու պիտի: Ստորինը ուղիղ կը մնայ գահաւին վրայ, փոխանակ անեւր այն ծառ գիւղն որ, ինչպէս գիտուէր է Անգլիոյ մէջ կը չնչ ուղնայարը: Կարծքը կը գահաւան եւ թեւերը կ'ուժովան: Արձաք օդին մարմնամարդի գերազանց գործիքն է այս:

Երբ պիտի տեսնէք Պոլսի մէջ պիտի ըլլէր գործիքը:

որոնց իւրաքանչիւրը ունի նաեւ յաւել-
արածական 20 դրամագումար: Այս կերպով
պահանջարկը զբաղեցրած թիւը կը հասնի
486,000ի: Դեռ մէկ քանի տարի առաջ
պահանջարկը զբաղեցրած թիւն այս թիւէն
պակաս էր: Այս յաւելումը արդիւնք է
այն կազմակերպութեանց որք ի դարձ
դրուած են չորսընէ վեց: Սույն թիւին:

ՕՐԻԱՆԴ-ԷՒՐՈՒՄՈՒՄ աստուհեան
կանոնադրական մայրաքաղաքս պիտի
հասնի ամէն չորեքշաբթի եւ շաբաթ,
ժամը 1.50ն (Ը. Ե.) եւ պիտի մեկնի ա-
մէն հինգշաբթի եւ երկուշաբթի, ժամը
4.10ն:

ԱՐԸ ԷՏԿԱՐ ՎԵՍԻՆԵՆԻ. Անցեալ
հինգշաբթի օրուան Լոնտոնի քաղաքի
ընդ կը ծանուցանեն թէ այդ օրը Սըր
Էտկար Վեյնընը Լոնտոնէն պիտի մեկ-
նէր դէպ ի Արեւելք: Իր ժամանումին
ճիշդ օրը չի գիտցուիր, բայց կը կար-
ծուի թէ Կ. Պոլսոյ պիտի ըլլայ յառա-
ջիկայ շաբթուան սկիզբներէ:

ՈՍՏԻԿԱՆ-ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ. Կայ-
սերական հրամանով, ստորկան-գին-
ուորներուն դաւաճելը, որոնց թիւը ու-
րաշաւ քանակութեան չի հասնիր դա-
նազան նահանգներուն մէջ, պիտի ամ-
բողջացուին: Այսպէս, Եւթիմի համար
130 հետեակի եւ 30 հեծեալ ոստիկան
-գինուոր պիտի աւելցուի, որոնք պիտի
գեներալին Եւթիմի ծովազորներն իրայ
չինուորական կայարաններուն
մէջ: Ոստիկան-գինուորներու այս յա-
ւելումին յառաջ գալիք ծովազոր որոշ-
ուած է 256,400 դրոշ, որ Եւթիմի եւ
մտացոյցին պիտի անցնի:

ԲՈՒՆԻՐԱՆ. Յունուար 17ի սպառու-
նական ցուցակը քարտայի ո՛չ գէպը եւ
ո՛չ մա՛հ կ'արձանագրի:
Յունուար 14էն 15, Պրուսիայի Քիւր-
մապի գլխաւորապէս մէջ մէկ հոգի
մեւեր է քրեւորայէ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏՈՐՄԸ մինչեւ
յառաջիկայ օրը պիտի իզմիր պիտի մնայ:
Յետոյ Լոնտոն պիտի երթայ:
Իզմիրի անգլիական հիւպատոսը ընթ-
րիք մը տուեր է որուն ներկայ գտնուեր
են Հասան Ֆէյզի փաշա եւ Մարքում
ժողովաւոր իր սպաններուն հետ: Ընթ-
րիքին յետոյ ընդունելութիւն, որուն
ներկայ գտնուեր են Իզմիրի անգ-
լիական դաշմակախութեան երեւելիները:

ԲԻՈՒՄԻ ՄԷՋ նաւահանգիստ մը չի-
նելու արտօնութեան վերաբերեալ թղթ-
թերթը նախարարներու խորհրդին զըն-
կուեցան:

ՊԵՆԻՍՅԱ ԳԻՒՂԸ. Խեղճ Պեղիքատ
դեղը, ուր, ամառը, վերին Վոստորի
դուռակները կ'երթային ա՛յնքան հա-
ճոյական ճաշեր ընել: Բար քարի վրայ
չարի մնայ հոն: Աստղադասական
պատճառներով, որոշուած է զիւրը հա-
նէ սակից եւ այլուր իրոտագրել: Մար-
ըն-գիւղի զայրազանքը հրահանգ ստա-
յեր է մասնախումբ մը զրկել Ուղեւճա
Օվա, որչափը համար թէ այդ տեղը կը
յարմար լի Պեղիքատ դեղի բնակիչներուն
բնակութեան:

ԹՂԻՍԱՏՈՒԹԻՒՆԸ. Էստոնի թղթ-
թերթատան եւ հեռագրական տնօրէն
Մուսթաֆա Էֆէնտի նոյն պաշտօնով
Սանաա (Եւթիմի) փոխադրուած է, Սե-
րասիոյ հեռագրատան տնօրէն Մէճարի
Էֆէնտի Մեքքէ, եւ Մարքիդիւղի տնօ-
րէնին օգնական Մուսթաֆա շրֆիլ Է-
ֆէնտի Քաճարան:

Որոշուած է Եւթիմի մէջ աւելցնել
հեռագրական հաղորդակցութիւնները:
Առ այս ձիւտուէն Հոտիյոս դրուուած
է 7500 քիլո հեռագրութիւն:

Թղթատարութեան եւ հեռագրի
արհեստանոցին շինքը շատ հինցած ըլ-
լալով, որոշուած է վերստին շինել զայն
քարէ: Մարքիւրուն հաշիւը երաճ է ար-
դէն: Գործը յանձնուած Պետական
խորհրդին:

ԹԻՐԱՍԵՆԻՆ համար Նեւ-Քեապի
(Անդլիա) երկու վարպետ բերել տըր-
ուած է:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. Յունուար 8էն 14,
մայրաքաղաքս մէջ պատահած մահե-
րուն ցանկն է.

	այր	կին
Իսլամ	81	131
Քրիստոնէայ	87	79
Հրեայ	9	16
	177	226

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովը որոշած
է որ Հանրային Պարագի վարչութեան,
Շխախտի Ռէժիմի ու Թէմալքի վար-
չութեան շոգեհաններն ու մարկիներն,
որք մաքաբախները հարձակուել համար
կ'երթեւեկեն՝ տանց առելու որ եւ ապ-
րանք փոխադրելու, զերծ մնան քարան-
ձիւնայի տուրքէ, բայց սպարաւոր ըլլան
իրենց մեկնած տեղերէն Բարիքըս տա-
նելու եւ վիզի գործողութիւնը կատա-
րելու: Հակառակ սպարազային մէջ, ու-
րիչ նաեւու նման ստուգանքի պիտի
ենթարկուին:

ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐ. Օտանեան նախ-
նական վարժարան մը շինուեր ու բաց-
ուեր է Էրէնքէյի մէջ, զիւրազիններուն
հանգանակութեամբ:

Մանազըլի Տէպը: զաւաւակին
մէջ, ի Մալիսիէ, ետքը օտանեան նախ-
նական վարժարան շինելու արտօնու-
թիւն տրուեցաւ: Իւրաքանչիւր վարժա-
րանին շինութեան ծախքը 1100 դրուշ:
չարի անցնի: Իւրաքանչիւր տասնցիչ
180 դրուշ ամսական պիտի ստանայ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ. Անատոլի երկու-
թուղիին պաշտօնեաները զիւրազանք
եւ անդիմակ պարահանդէս մը պիտի տան
յառաջիկայ շաբթի զիւր, երազական
ժամը 9 1/2ն, Գատըղի թատրոնին
մէջ:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԴԵՊԵՐ

Կեղծ արտ. Առջի օրը Գատըղի
կատարելին վրայ օտարականութիւնը ձեռ-
բակուց Տիմիթի անուն երիտասարդ
մը, որովհետեւ տուած ստակը կեղծ էր:

ԳԱԻԱՌՆԵՐԷՆ

ԿԱՏՂԱՍԻ ՄԱՐԻ ՄԸ

Կեաւրի թաղա զիւրին կը գրեն
թէ Արշակունեան վարժարանին տնօրէն
Կարապետ Էֆէնտի Միտանեան կատա-
ղաժեան գործաքեր է: Երեք ամիս
առաջ, պզտիկ շուն մը, զոր իր տանը
մէջ կը պահէր, խածած էր զժողով
մարդը: Քիչ ետքը մարդուն վրայ կա-
տարութիւն երեւան գալով, զինքը բան-
տարիւած էին սենեակի մը մէջ: Անոր
հանդարտութեան մէկ վայրկեանին խա-
ռելով, Արշակունեան վարժարանին ու-
սուցիչներէն երեքը կ'երթան զինքը
տեսնել: Ստուգակցութեան միջոցին, Կարա-
պետ Էֆէնտի յանկարծ իր խոսակցիչնե-
րուն վրայ կը նետուի եւ երեքն ալ կը
խածնէ: Յետոյ կ'աղբ վրայ կը նետուի
մարդկութեամբ եւ մէկ քանի տեղէն
կը խածնէ: Մէկ քանի օր ետքը, նոր
տաղանթով մը տան, կը յաջողի փո-
շոյ կըլլել, ուր գետինը կ'իջնայ եւ հո-
գին կ'աւանդէ:

Բերիկոյի մէջ, երկու քրիստոն-
էայ տղայ որոնք թուաւոր սունկ կը-
րած էին, սահելի տանջանքներով մե-
ւեր են:

Վաւի իշխանութիւնը որոշեր են
Վանի լճին մէջ շոգեհաններ լանելու
ծրագրել ի գործ դնել: Այս նպատա-
կով ժամանակէ մը ի վեր սկսած բա-
նակցութիւնը վերանայու մօտ են կըլլը:

Պրուսիայի մէջ Միտանեան խումբը
ներկայացու մը տուեր է հովանաւոր-
ութեամբ կուսակալ Միլիներ փաշայի:
Հասցեով, որ 300 սակի կը հաշուուի,
պիտի յատկացուի աղջկանց օտանեան
վարժարանի մը շինութեան որուն սկսքը
գալի կ'ըստ է: Պրուսիայի առեւտր-
քական կայսրութիւնը գործադրուել է:
Թէպէտ շեքարի հանձնը շատ լաւ եղած
է, բայց զինքը այնքան ինկած են որ
ըտրը փաճառակները քիչաւ մէջ են:
Հոնքէն ի վեր, մետաքսին զինքը % ին
25 կտորած է եւ անցեալ ապրիլ ամսին
ի վեր % ին 50: Արմոթի հրապարակն
ալ նոյն ներդրութեան մէջ է, զինքը
միշտ կ'իջնան:

Իզմիրի մէջ մեւեր է 115 տարե-
կան մարդ մը, Գոնուրանդէն Գոնուրի-
նոստ, ինքընչոյցի հետեւանքներէն:
Այդ անիծեալ հիւանդութիւնն ալ ոչ
ոքի կը խնայէ, նոյն իսկ հարիւրամիւ-
ններուն:

Մանու պատիժ. Կրեւտի մէջ Եօրի
Բարաթիթր Բարաթաբի, Անթուանի
Տիմիթի, Մանուէլ Իլիա եւ Անճալ
Կոնր Բաթաբաբի անուն անձինք կան-
խառնածութեամբ սպանութիւն մը գոր-
ծած ըլլալով մահուան դատաւարտուած
էին եւ այդ վճիռը վաւերացած էր Վա-
նարիկ ատանին կողմէ: Կայսերական
իրաւի մը հրամայած ըլլալով նոյն վրձ-
ւին գործադրութիւնը, այդ անձինք
կայսերական հանուեր են Կրեւտի մէջ:

Պրուսիայի պատճական ատանը
գտած է Արեւացի Ալիք Էնիզը, Սէ-
ման Էստալի, Արախաւան, Մահ-
մետ Էլիլան, Հասան Իլիան, Գանճ
Թիւրքի, Հասան Էլիլի եւ Հասան Էլ-
գապը մտնան անձինք որք զեկտեմբեր
20ին Արեւացի Սաֆա զնայող Քրասա-
ցի Պ. Շայտի ու ընկերներուն վրայ

յարձակելով անոնց գրամներն ու զոյ-
քերը յաղտակած էին: Արեւացի Ա-
մա Նուր ունեն մարդ մըն ալ զոյ-
նախաքոյց կ'ըսէր: Արախաւանե-
նէրը զատարարտուեցան երեքական
տարուան ստանակիւր աշխատութեան.
Իսկ Անճալ Նուր, որ իրեւ գողնա-
թաքոյց ամբաստանուած էր, իր արաք-
քին հաստատուած չըլլալով անորարտ
արձակուեցաւ: Արախաւանեանքէն Հա-
սան Էլգապը փոխած ըլլալով զատա-
ւարտուած է նաեւ քաղաքային իրաւունք-
ներէ զրկուելու ու ստացուածքին գրա-
ման: Նոյնպէս որոշուեցաւ անձնական
զատակազնեւուն յանձնել այն զոյգու-
նէրը որք երեւան հանուած եւ զատա-
րանին մէջ պահուած էին:

ՄԿԻՏԻՉ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

Կը ծանուցանեն ուսանողայ, զրա-
սիրայ եւ ամեն անոնց որք ճոյս
զրազարան մը ունենալ կ'ուզեն թէ
պատրաստ է հայրթայիկ ամիսը
15 դրուշ վճարման փոխարէն՝ դըւ-
րոյցական, զրական, արհեստական,
իրաւարանական, բժշկական եւ ամեն
սեսակ հայերէն ու եւրոպական
ՂԵՔԵՐ, յոյժ գիւրամատչելի պայ-
մաններով:
Մանրամանութեանց համար դի-
մել անձամբ կամ գաւառայ համար
նամակաւ առ Մկրտիչ Շահնազար ի
Ռուսական ընկերութիւն Մուհանէ
Ղալաթիա: (Պատասխանի համար
զրկել զգրու մը):

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԳ

ԳՈՒՋԳՈՒՆՃՈՒՐ ԵՒ ԻՃԱՍԻԷ
ՄԻՍՅԵԱՆ ԹԱՂԻՑ
Երեւոյցայ սեպտեմբեր Իւսիլեւոր
Իճասիէ թաղ. Մահաթճը Սեղոս փո-
ղոց, 24 թիւ գետնին 700 կանգուն
որու երկու կողմն պողոտայ է, այս ան-
գամ որոշուած լինելով վաճառել թա-
ղական խորհուրդու անուրդի գրած է
զայն:
Գնոյ անուր փոխադրը թուակա-
նէս մինչեւ 61 օր պայմանաժամով կը
հրաւիրուին զիմել ի խորհրդարան Ս.
Երեւոյցայ, ուր խորհուրդս ամէն օր
ժամը 3-6 ներկայ կը գտնուի:
28 Դեկտեմբեր 1893

ՅՈՒՆԵՍԿԱՆ ԲՈՒՆԵԱՒ

ԳՈՒՊԱՐԱՆ ԻՌԱԿԱՍ ԱՄԷՐԷՉ
ԷՍԻ Պ. ԹԼՈՒՆՈՐԱՐԱՐՈՅԻ
Յիշեալ տան գործադրութիւնը ինձի
յանձնուած ըլլալով, պատիւ ունիմ ծա-
նուցանել թէ յիշեալ քանակը ամենին
հինը, ամենին ընտիրը, ամենին զուտ
եւ անխառն է: Փոխանակ մեծ ներդո-
ւներու, կը բաւ անգամ մը ճաշակել:
ՏԻՄԻՏԻՍ Ժ. ԽԱՎԵՐԱՍ

ԿԵՂՈՆԱՆԵՐԸ 143, Պաղը Բաղար,

Ստամբուլ. Մ. Ժ. Վոնուրիանու Ընկ.
զեղակաւատանոցն, Սուլթան Համաթ,
թիւ 16, եւ ի Ղալաթիա, Ասիլթը Ժ.
Ունուր, Քիւշիք Միլիթ խան, թիւ
27 եւ 28:

ՏՈՒՐԹՈՐ ՃԷՂԱԼԱՆՆԵ

Մամաղկոտ ծննդական գործարան
ներու եւ զաղիական հիւանդութեանց:
Ղալաթիա, կամարին զըւր թիւ 5

ՆՈՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՎ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
Մ. Կ. ՏԵՕՓԻՆԻՍԻ
Հին տարի թուական
Նախնական վարժարանայ համար
Ա. Բ. Գ. տետրերն հրատարակ երաճ են
եւ կը վաճառուին հոտը 20 փորս
Միջինակ զեղ. % 10
ՏՊԱՐԱՌԻՍԻՆ ՍԵՐԻՍԻՆ
ԿԵՂՈՆԱՆԵՐԸ

Արվիլէն Էֆէնտի տպարանը, Կ.

Պոլսո Սուլթան Համաթ:

Սմբատ Էֆ. Գալիսիական գրասե-
նակը, Պահճ-Գալու Գաղաքեր խան
թիւ 11:

Պետրոս Էֆ. Պետանի գրատունը,
կամարի վրայ Վոստրի նաւանաղոյց:

Ա. Մ. Էֆ. Գալիսիական վաճառա-
տանը, Ղալաթիա Իւրքը Գալարըմ
թիւ 44:

Սահակ Էֆ. Յակոբեանի խանութը
(ժամագործ) Ռուսն Չարչիկ զըւր թիւ:
Ընդ մասով. Վայելալուցութիւն ի
պետա զարգացելոց:

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԱՆՆ

Յանձնակատար ապահովագրական
ընկերութեանց հրդեհի, կեանքի, ծովու
եւ այլ արկածներու դէմ:
Գրասենեակ Ղալաթիա Իւրքը խան
թիւ 5:

ԹՈՒՐԻՔԵՐԻՆԻ ՈՒՍՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Պետական խորհրդի քարտուղար եւ
Օտանեան ընդունուած Պետրոս Էֆ. Կարապետանի Օտանեան ընդունու-
ած ստանակ համար խիտ իրարոյց մե-
խոտով պատրաստած դասընթացը կը
կազմեն հետեւեալ ընտիր գործը վա-
ւերացուած Ռուսական խորհրդին:

1. Իլովիկ Սարփը Օտանի (Նա-
զարի մէ ամիլ) 5 դր
2. Իւսի իրաւ եւ Սոցիալ Տոցրու
եւ պայման տալի 3
3. Բէնիլուայի գրասով մէ թէր-
ճէմ 1 20
4. Էլիֆպալի Օտանի 1
5. Մէլք Եալաթ Ռուսական Օս-
մանիկ տետրը

Մեծքանակ զնոյց զորոցայիչ

Չէրէ: Կեղոնաւորին է Պաղը Ալի մեծ

գրան զիւր կարապետ Բապուճեան
Կիլիսիի կազմատունը:

ՏԵՐԹ. Յ. Մանի, Ն. Կ. Վեհախա-

ուութեան քիմիկալը որ քանի մը ան-
գամ սոյնած է Պ. Ն. Միլիթի թո-
րանոց ի Սթամբուլ եւ զանազան
տարաբաւժաններ ըրած է, կը վկայէ
թէ Պ. Ն. Միլիթի մարիխան ու
ճիւղը զուտ խաղողի շինուած են մտա-
նաւոր դրուութեամբ մը չորս անգամ թո-
րելով ու թորելով շուր գործածելով:
Քաղաքի ամենին սկանաւոր բժիշկները
այս բնակիչները կը յանձնարարեն իր
ամենին առողջարար, ինչպէս որ կը վը-
րա բժիշկները Պ. Ն. Միլիթի տըր-
ուած վկայականները, որք կըսեն թէ
այս գործարանին մէջ պատրաստուած
ընդունելը առաջին տեղը կը գրուեն
հրատարակի վրայ ծախուած ըլլալ
նմանօրինակ ընդունելու մէջ:

Պրիթիկեալ լսեց ու անուշութեամբ
ժպտեցաւ:

Ներդրութիւն կը խնդրեմ, օրիորդ,
որ ձեր ճաշի ժամուն եկայ, բայց ինձ
մի՛ քաշուիք եւ ուշ մի՛ մնաք: Կերա-
կուրի ատեն ալ կըսեմք խօսել:

Նինի լսելիք մը ունի՞ք, պարոն:

Օրիւրդ, աղջկանս նամակ մը զը-
րեր էք:

Այո՛, պարոն, կը խնդրէի որ եթէ
արդէն գաշնակի դատաստ. մը ստած չէ՛,
հաճի նորէն զիս անել:

Կրնաք ձեր դասերը սիսիլ, օրի-
որդ:

Շնորհակալ եմ, պարոն:

Անչաղտ առաւուռն ժամերուն,
ամանիկ չէ՛:

Այդ մասին օրիորդ ժննիի հետ
կը համաձայնիրք:

Ստալայի կը փոխաբերի զիսնալ թէ
ինչո՞ւ թողնելիք զսիւղ եւ ի՞նչպէս եղաւ
որ երկու ամիսի զսի աներեւոյթ եղաք:
Այս հետաքրքրութեանս ներողամիտ ե-
ղէք... Բայց քանի որ խնդրը աղկա-
նէս վրայ է...

Կը հասկնամ եւ ձեր այս հարցու-
մը անտեղի չեմ գտներ:

Ո՛ր, բնմն:

Իբր ընկեր, իբր ընթերցանի մը-
տայ Սուլթի մարքիտուշիին ջով, որ
կայր է, եւ յաջորդեցի իր թուանք, որ
մտերս պիտի ամանանայ:

Բայց կը տեսնեմ որ այդ սրտանն
ալ ձգեր էք:

Այո՛, պարոն, ըսաւ Մարի-Ռոզ
ընչ մը կարմիրով:

Պատճառը կրնամ հասկնալ...

Չանագան ձախտուցութիւններ...

ստիպեցին Սուլթի մարքիտուշ որ ծախ-
սերը քիչցնէ... Աղջկանը ամուսնութիւ-
նըն առ այժմ յետաձգուած է, հետե-
ւարար իմ մարքիտուշիին ջով գտնուիլս
այնքան անհրաժեշտ չէր:

Այսպիսի միայն:

Այո՛, պարոն, ըսաւ զորաւրջ ա-
նոր նայելով:

Արդարեւ այս միջոցին մարքիտուշ
ներգութեան մէջ ըլլալով գիտեմ:

Ոչ միայն ներգութիւն, պարոն, այլ
եւ կործանում, զրկելէ չքաւարութիւն:

